

ÖĞRETMENLERİN MESLEK ETİĞİ DÜZEYLERİNİN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİYLE KIYASLANMASI**COMPARISON OF TEACHERS' PROFESSIONAL ETHICS LEVELS WITH PERSONAL****CHARACTERISTICS****Seda BÜYÜKOL¹, Feyime CİNAY², Fatma KARTAY GEZİCİ³****Makalenin Alanı: Eğitim Teknolojileri****Makale Bilgileri****Geliş Tarihi**

19.09.2022

Kabul Tarihi

19.09.2022

Anahtar KelimelerÖğretmen,
Meslek etiği,
Eğitim.**Özet**

Meslek, insanların belli bir süre çalışıp, meslek sahibi olup, işi öğrenip öğretebilecek düzeye ulaştığı bir çalışma alanıdır. Meslek etiği, mesleğin itibarını korumak için vardır. Mesleki etiği mesleğe göre değişebilir. Genel uygulama kuralları da vardır. Mesleki etik kurallarına uymayan meslek mensuplarına yaptırımlar uygulanır. Meslek etiği kavramı bu denli önemlidir. Çalışma konusunun öneminden yola çıkarak çalışmada 182 öğretmene Öğretmenlik Meslek Etiği Ölçeği uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre meslek etiği puanının yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ortalama puanlara göre 36-45 yaş aralığındaki öğretmenlerin meslek etiği puanları daha yüksektir.

Article Info**Received**

19.09.2022

Accepted

19.09.2022

KeywordsTeacher,
Professional ethics,
Education.**Abstract**

Occupation is a field of study where people work for a certain period of time, have a profession, and reach a level where they can learn and teach the job. Professional ethics exist to protect the reputation of the profession. Professional ethics may vary by profession. There are also general application rules. Sanctions are applied to the members of the profession who do not comply with the rules of professional ethics. The concept of professional ethics is so important. Based on the importance of the study subject, the Teaching Professional Ethics Scale was applied to 182 teachers in the study. According to the results of the analysis, it was determined that the professional ethics score showed a statistically significant difference in terms of age. Professional ethics scores of teachers in the 36-45 age range are higher than the average scores.

1. GİRİŞ

Toplumların geneline bakacak olursak teknolojik, psikolojik, sosyolojik ve ekonomik sebeplerle meydana gelen değişimler insanları ve sosyal ilişkileri büyük ölçüde etkilemiştir. Bazı konularda toplum yararına olacak gelişmeler yaşansa da bazı konularda toplum aleyhine olacak boyutlarda olumsuz durumlar ortaya çıkmaktadır. Toplumlardaki çelişkili durumlar, sosyal değerleri ve ahlaki davranış ölçülerini yok eder. Dolayısıyla aşınma ve yıpranma sosyal hayatın her yerinde kendini gösterir. İnsanlar bu durumdan etkilenmekte ve günlük yaşamlarında sorunlar yaşamaktadır. Bazen bu süreç iş hayatlarına da yansır.

¹ Üsküdar Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, İstanbul, e-mail: sedabuyukol@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-0426-5738 (Sorumlu Yazar/Corresponding Author)

² Öğretmen Harun Reşit İlkokulu, İstanbul, e-mail: feyimecinay@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6169-338X

³ Üsküdar Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, İstanbul, e-mail: fatmakartaygezici@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-0348-1789

Bu ahlaki ve etik sorunlar ve değer sorunları eğitim kurumlarına ve öğretmenlere yansımış hem yapıları hem de işlevleri etkilemiştir. Bu süreç, eğitim kurumlarında etik kavramının önemini ve artan etik kabul düzeyleriyle ortaya çıkan olumlu sonuçlara olan ihtiyacı vurgulamaktadır.

Dünyanın dört bir yanındaki birçok ülkenin sorunları var gibi görünmekte, bu da eğitim kurumlarına ve öğretmenlere olan güvenin azalmasına neden olmaktadır. Sonraki aşamada bu durum, yönetici ve öğretmenleri psikolojik baskı altına sokan ve işlerini yapmalarını zorlaştıran bir duruma dönüşmektedir. Öğretmenlerin iş doyum düzeylerinde bir azalma vardır. Bu uygulamalar eğitim kurumlarının ve öğretmenlerin itibar kaybına neden olmaktadır. Bu önyargılar karşısında meslek etiği ve iş doyumunu günümüzde eğitimde kritik kavramlar haline gelmiştir.

Eğitim tüm toplumlarda önemli bir rol oynamaktadır. Ülkemizde eğitime önem veren ve bu yönde çaba sarf eden insanlar yadsınamayacak kadar geniş bir yer tutmaktadır. Yapılan araştırmalara göre eğitim kalitesini etkileyen birçok önemli faktör olduğu görülmektedir. Öğretmen ve öğrencilerin öğretim ortamlarında kendilerini güvende hissetmeleri, saygı ve sevgiye dayalı ilişkiler kurmaları, bulundukları yerden ve işlerinden memnun olmaları bu faktörlerden bazılarıdır. Özellikle öğretmenler için okul ve sınıf iklimi, öğrenci ve aile ilişkileri iş doyumunu açısından oldukça önemlidir. Bu doğrultuda tüm dünyada görüldüğü gibi öğretmenlerin mesleklerini doyumla yapıp yapmadıkları, çalışma koşullarında ve diğer insanlarla ilişkilerinde nelere odaklanmaları gerektiğini bilip bilmedikleri merak konusu olmuştur.

1.1. Meslek Etiği

Mesleki etik ilkeleri, çalışanların ve yöneticilerin dünya görüşlerinden bağımsızdır. Bu ilkeler meslek mensupları çalışırken kültürlerinden, inançlarından, yaşam felsefelerinden vb. kaynaklanmaktadır. Aynı zamanda bu ilke ve kurallar sadece yapılması gerekenleri değil, yapılmaması gerekenleri de belirtmektedir. Bu etik kodlar ile davranış düzenli, doğru ve uygun davranış standardize edilir (Yılmaz ve Altınkurt, 2009: 72).

Meslek elemanlarının personelin işlerini yaparken karşılaştıkları tüm sorunlar meslek etiği kapsamındadır. Bu sorunlar tüm taraflar arasında ortaya çıkar. Bu taraflar yöneticileri, çalışanları, müşterileri ve kuruluşla iş ilişkisine giren tüm aktörleri içerir. Aslında genel ahlak ilkelerini iş ahlaki ilkelerinden ayırmak yanlış olur. Çünkü mesleki etik ve etik (ahlak felsefesi)

birbirinden ayıramaz ve birlikte ele alınması gereken konuları içerir (Arslan ve Akıncı, 2007: 1-2).

1.2. Eğitim ve Etik

Modern zamanlardan postmodern zamanlara geçişte eğitimde yaşanan büyük değişimlerle birlikte etik anlayışında da değişimler yaşanmıştır. Son zamanlarda her sektörde etik konusu ön plana çıkmaya başlamış ve bu alanda gönüllülüğe ihtiyaç olduğu aşikardır. Aslında etik davranışın ve kutsallığın ilk şartı özgürlüktür. Ahlaki bir eylem uygulanamaz. Ayrıca ahlaksız insanları yargılamak da imkansızdır. Bu zamanda ana faktörler akıl ve akıldır. Toplumda iyi karakter geliştirmek için "etik düşünme" gereklidir. Diğer bir deyişle etik, dış etkenlere, kontrollere ve kurallara değil, içsel etkenlere ve motivasyonumuza bağlı bir olgudur (Yılmaz, 2002: 50).

Eğitim ise, insanlara gerekli davranışları kendi yaşantıları ve deneyimleriyle kazandırma sürecidir. Tanıma bakıldığında, eğitimde birçok etik sorunun ortaya çıktığı görülmektedir. Öncelikle eğitim herkesin hakkıdır ve eğitim kurumları herkese açık olmalıdır. Ancak belirli koşullar altında tüm kesimlerde eğitime erişim sağlanamaması ve eşit muamele ilkesini tam olarak uygulayamayan öğretmenlerin varlığı gibi konular etik açıdan kalitesiz eğitime yol açabilmektedir. Ayrıca, amaçlanan davranıştan eğitim hedeflerine kadar eğitimcilerin kullandıkları yöntemler de dahil olmak üzere ciddi bir etik sorgulama sürecine ihtiyaç olduğu görülmektedir (Aydın, 2002: 171).

Eğitimde etik ilkeler yalnızca gerekçelendirilebilir, doğrulanamaz ve tahrif edilemez. İlkeler genellikle arzu edilen davranışı engellemeyi veya istenmeyen davranışı önlemeyi amaçlar. İyi davranış toplum tarafından teşvik edilir ve desteklenir ve kötü davranış toplum tarafından beğenilmez ve hoş karşılanmaz. Eğitim kurumlarında öğretmenliğin yanı sıra eğitim de oldukça önemlidir. Eğitimde, öğretmenler etik bilinci anlamalıdır. Bu nedenle eğitimin en önemli ilkelerinden biri öğrencilere etik değerlerin öğretilmesidir. Bu durum, öğretmenin birincil rolü olan etik ilkeleri içselleştirmesi veya önemsemesi ile doğrudan ilişkilidir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Öğretmenlikte öğrenciler, veliler, okul yöneticileri ve diğer öğretmenlerle yakın ilişkiler gerektirir. Öğretmen bu ilişkide karşılaştığı durumlarda ne yapacağını bilemez ve ne yapması, nasıl yapması gerektiğine dair cevaplara ve rehberliğe ihtiyaç duyar. Ayrıca öğretmenlerin topluma kazandıracakları bireylere iyi rol model olabilmeleri için etik ilkeleri

benimsemeleri ve bu ilkelere göre hareket etmeleri gerekmektedir. Böylece toplum için etik değerleri bilen bireyler yetiştirebilirler. Öğretmenlerin mesleki etik konusu son zamanlarda gündemdedir. Birçok araştırmacı, mesleki etik değerlerin öğretilmesinin öğretmen yetiştirme sisteminin bir parçası olması gerektiğini vurgulamaktadır.

1.4. Araştırmanın Amacı

Araştırma kapsamında öğretmenlerin meslek etiği düzeyleri araştırılmıştır ve öğretmenlerin kişilik özellikleriyle meslek etikleri arasındaki ilişkinin tespiti amaçlanmıştır.

1.5. Problem Cümlesi

Öğretmenlerin meslek etiği düzeyleriyle demografik özellikleriyle arasında anlamlı ilişki var mı?

1.6. Alt Problemler

1. Meslek etiğinin yaşa göre farklılık gösterir mi?
2. Meslek etiğinin cinsiyete göre farklılık gösterir mi?
3. Meslek etiğinin medeni duruma göre farklılık gösterir mi?
4. Meslek etiğinin öğrenim durumuna göre farklılık gösterir mi?
5. Meslek etiğinin çalışılan okulda görev yapma süresine göre farklılık gösterir mi?
6. Meslek etiğinin mesleki kıdem süresine göre farklılık gösterir mi?

2. YÖNTEM

Araştırmanın yöntem bölümünde araştırmanın modeli, örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı, veri toplama süreci ve verilerin analizi açıklanmaktadır.

2.1. Araştırma Deseni

Öğretmenlik meslek etiği algısı ile öğretmenlerin demografik özellikleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bu çalışmada, tarama modeli türlerinden, korelasyonel (ilişkisel) tarama modeli kullanılmıştır. Tarama araştırması, sosyal bilimlerde en çok tercih edilen araştırma türlerinden biridir. Tarama araştırmasında herhangi bir durumu geçmişteki veya şimdiki haliyle betimleme amaçlanır. İlişkisel araştırma modeli; iki veya daha fazla değişken arasında birlikte varyansın varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Karasar, 2011).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini, 2022 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Maltepe ve Kadıköy ilçelerindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenler oluşturmuştur. Çalışma grubunda 182

öğretmen yer almıştır. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımları ise aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Gruplar	Cinsiyet		TOPLAM	
	Kadın	Erkek	f	%
	f	f	f	%
	126	56	182	100

Tablo 1'e göre 126 kadın katılımcı, 56 erkek katılımcı olmak üzere toplam 182 kişilik örneklemin olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Öğretmenlik Meslek Etiği Ölçeği: Ölçek "1- hiçbir zaman", "2- nadiren", "3- bazen", "4- genellikle" ve "5- her zaman" şeklinde 5'li likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir ve cevaplama süresi yaklaşık 10 dakikadır. Hazırlanan ölçek 180 kişiye uygulanmış, SPSS 15 istatistik programı ile faktör analizi yapılmış ve analiz sonucunda ölçeğin tek boyutlu olduğu tespit edilmiştir. Danışman görüşüyle, boyutların birbiriyle çok yakın olması göz önünde bulundurularak ölçeğin değiştirilmemesine ve tek boyutlu olarak kullanılmasına karar verilmiştir. Ölçeğin güvenirliğinin saptanmasında Cronbach'ın alfa kat sayısı kullanılmıştır. Güvenirlik değeri 0.92 olarak elde edilmiştir (Örenel, 2005).

2.4. Veri Toplama Süreci

Ölçekler katılımcılara Google Form üzerinden gönderilmiştir. Öğretmenlerden alınan yanıtlar derlenerek çalışma hazırlanmıştır.

2.5. Veri Analizi

Çalışmada SPSS 22.0 istatistik programı kullanılmıştır. Ölçekteki soruların T-testi ve Anova testiyle analizi gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın verilerine dayalı olarak elde edilen bulgulara ve bulgulara ait yorumlara yer verilmektedir.

3.1. Birinci probleme ilişkin bulgular

Meslek etiğinin yaş bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Meslek Etiğinin Yaş Bakımından İncelenmesi

	Yaş	n	Ort.	ss	t	p
Meslek Etiği	25-35	35	2,4106	,33447	10,265	,000
	36-45	82	2,5958	,31282		
	46-60	55	2,3731	,26573		

Analiz sonuçlarına göre meslek etiği puanının yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p < 0,05$). Ortalama puanlara göre 36-45 yaş aralığındaki öğretmenlerin meslek etiği puanları daha yüksektir.

3.2. İkinci probleme ilişkin bulgular

Meslek etiğinin cinsiyet bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Meslek Etiğinin Cinsiyet Bakımından İncelenmesi

	Cinsiyet	n	Ort.	ss	t	p
Meslek Etiği	Kadın	103	2,4563	,29766	-1,540	,182
	Erkek	69	2,5325	,34628		

Analiz sonuçlarına göre meslek etiği puanının cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p > 0,05$).

3.3. Üçüncü probleme ilişkin bulgular

Meslek etiğinin medeni durum bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Meslek Etiğinin Medeni Durum Bakımından İncelenmesi

	Medeni Durum	n	Ort.	ss	t	p
Meslek Etiği	Bekar	42	4,1746	,63726	,971	,713
	Evli	140	4,0637	,65316		

Analiz sonuçlarına göre meslek etiği puanının medeni durum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p > 0,05$).

3.4. Dördüncü probleme ilişkin bulgular

Meslek etiğinin öğrenim durumu bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 5. Meslek Etiğinin Öğrenim Durumu Bakımından İncelenmesi

	Öğrenim Durumu	n	Ort.	ss	t	p
Meslek Etiği	Lisans	136	2,5027	,31696	1,268	,997
	Yüksek lisans	36	2,4270	,32536		

Analiz sonuçlarına göre meslek etiği puanının öğrenim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.5. Beşinci alt probleme ilişkin bulgular

Meslek etiğinin çalışılan okulda görev yapma farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 6. Meslek Etiğinin Çalışılan Okulda Görev Yapma Süresi Bakımından İncelenmesi

	Okulda Görev Süresi	n	Ort.	ss	F	p
Meslek Etiği	1-5 yıl	61	2,4778	,31242	,415	,742
	6-10 yıl	56	2,5132	,33727		
	11-20 yıl	47	2,4846	,32782		
	21 yıl ve üzeri	8	2,3843	,18775		

Analiz sonuçlarına göre meslek etiğinin çalışılan okulda görev yapma süresi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.6. Altıncı alt probleme ilişkin bulgular

Meslek etiğinin mesleki kıdem bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 7. Meslek Etiğinin Mesleki Kıdem Bakımından İncelenmesi

	Mesleki Kıdem	n	Ort.	ss	F	p
Meslek Etiği	1-6 yıl	23	2,4026	,30568	3,697	,013
	7-11 yıl	26	2,5228	,38623		
	12-19 yıl	58	2,5843	,27199		
	20 ve üzeri	65	2,4154	,31498		

Analiz sonuçlarına göre meslek etiğinin mesleki kıdem bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Etik ilkelerin her meslekte karşılığı olduğu için öğretmenlik mesleğinde daha da önemli olduğu söylenebilir. Çünkü çocuklar kendilerini ebeveynlerinden örnek alabilirler. Özellikle öğretmenlerin hem okulda hem de sosyal hayatlarında bu bilinçle dikkatli olmaları gerekmektedir. Öğrenci dersle ilgilenmemesine rağmen sürekli olarak öğretmenin davranışlarını gözlemler.

Giyim kuşamından, vücut dilinden küçük sözler, jestler ve mimikler bile bir tepki uyandırır ve okuyucu üzerinde bir izlenim yaratır. Sınıfta, nöbette, koridorda, bahçede veya öğretmenler odasında öğretmenler kasıtlı, kasıtsız veya kasıtsız olarak etik dışı konuşma ve davranışlarda bulunabilirler. Fakat daha önemlisi bu davranışın suç kavramı dahilinde ele alınıp alınmayacağı meselesidir. İşte burada bu ayrımın öğretmenler tarafından yapıp yapılamadığı ile ilgili tespitler sağlamak maksadıyla bu çalışma ortaya çıkmıştır.

Yapılan araştırmada 182 öğretmenle anket uygulaması yapılmıştır. Ortaya çıkan anket sonuçları aşağıdaki gibidir:

Analiz sonuçlarına göre meslek etiği puanının yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ortalama puanlara göre 36-45 yaş aralığındaki öğretmenlerin meslek etiği puanları daha yüksektir. Şişman ve Acat (2003), Toprakçı ve ark (2010) ve Çelebi ve Akbağ'ın (2012) araştırmaları öğretmenlerin yaş ilerledikçe mesleki etik ilkelere uygun davranma düzeylerinin arttığını ortaya koymaktadır.

Analiz sonuçlarına göre meslek etiği puanının cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Tarkoçin ve Bora'nın (2018) okul öncesi öğretmenleri ile gerçekleştirdikleri çalışmada öğretmenlerin meslek etik davranışları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı fark bulunamamıştır.

Meslek etiği puanının medeni durum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Arslan (2018) yaptığı çalışmada öğretmenlerin medeni durumlarının öğrencileriyle olan ilişkilerinde etik olup olmamalarını nasıl etkilediğini incelemiştir. Etik davranış düzeyi ile medeni durum arasında anlamlı bir fark bulunmamakla birlikte evli öğretmenlerin ortalama puanlarının bekar öğretmenlere göre biraz daha yüksek olduğu görülmüştür. Tarkoçin ve Bora (2018) tarafından okul öncesi öğretmenleri ile yapılan çalışmada öğretmenlerin mesleki etik davranışları ile medeni durum değişkenleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Meslek etiği puanının eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Meslek etiğinin çalışılan okulda görev yapma süresi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Duran (2014) yaptığı çalışmada eğitim durumu ve okuldaki görev süresiyle mesleki etik arasında anlamlı bir ilişki tespit etmemiştir.

Meslek etiğinin mesleki kıdem bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Duran (2014) ve Arslan (2018) da araştırmalarında yaş faktörünün öğretmenlerin etik dışı davranışlara yönelik tutumlarını etkilemediğini bulmuşlardır. Tarkoçin ve Bora (2018), okul öncesi öğretmenleri ile yaptıkları çalışmada öğretmenlerin mesleki etik davranışları ile kıdem değişkeni arasında anlamlı bir fark bulamamışlardır.

4.1. Öneriler

Çalışmada öğretmenlerin meslek etiği davranışlarının demografik özellikleriyle kıyaslanması sağlanmıştır. Yapılan çalışma sonuçlarına göre öğretmenlerin yaşlarıyla meslek etiği davranışları arasında anlamlı ilişki ortaya çıkmıştır. Bundan sonraki çalışmalarda öğretmenlerin yaş grupları üzerinde daha detaylı çalışmalar yapılabilir.

Gelecek çalışmalarda öğretmenlerin branşlarıyla meslek etiği davranışları arasındaki ilişki incelenebilir.

Çalışma İstanbul ilinde gerçekleştirilmiş olup, bundan sonraki araştırmalarda çeşitli iller veya bölgelerde yapılarak karşılaştırma yapılabilir.

Öğretmenlerin mesleki etik davranışları üzerine farklı eğitimler düzenlenirse bilgiler güncel tutulabilir.

KAYNAKÇA

Arslan, M. (2018). *Meslek etiği ve öğretmenlik meslek etiğine ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi* (doktora tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Arslan, M., Akıncı, S. (2007). *E-iş, e-devlet, etik*, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Aydın, İ. (2002). *Yönetmelik mesleki ve örgütsel etik*. (3. Basım). Ankara: PEGEM-A Yayıncılık.

Çelebi, N. ve Akbağ, M. (2012). A study for identification of ethical conduct of the teachers working at public high schools. *International Online Journal of Educational Sciences*, 4(2), 425-441.

Duran, K. (2014). *Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki etik davranışları algılama düzeylerinin ve etik ikilemleri çözümlemelerinin incelenmesi* (yüksek lisans tezi) Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.

Örenel, S. (2005). *Öğretmenlerin mesleki etik ilkeleri kapsamındaki davranışlarının ilköğretim ve orta öğretim öğrencilerinin algılarıyla değerlendirilmesi* (yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Şişman, M. ve Acat, M. B. (2003). Öğretmenlik uygulaması çalışmalarının öğretmenlik mesleğinin algılanmasındaki etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 235-250.

Tarkoçin, S. ve Bora, B. Y. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki etik ile ilgili görüşlerinin incelenmesi (Bingöl İli Örneği). *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 101-125.

Toprakçı, E., Bozpolat, E. ve Buldur, S. (2010). Öğretmen davranışlarının kamu meslek etiği ilkelerine uygunluğu. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 35-50.

Yılmaz, E. (2002). *Milli Eğitim Bakanlığı'nın bir biriminde toplam kalite yönetiminin özünü oluşturan etik değerlerin algılanmasına yönelik bir durum çalışması*. (yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yılmaz, K., Altınkurt, Y. (2009). Öğretmen adaylarının mesleki etik dışı davranışlar ile ilgili görüşleri, *İş Ahlakı Dergisi*, 2 (4), 71-88.